

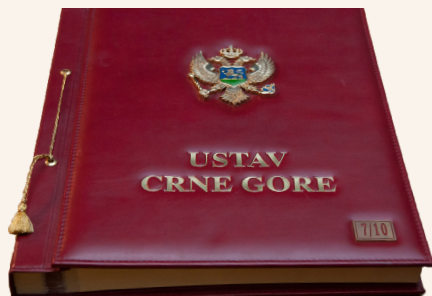
Revizija uspjeha

Pravni okvir	1
Metodologija vršenja revizije uspjeha	2
Postupak revizije uspjeha	3
Smjernice za izradu, praćenje i kontrolu realizacije preporuke Državne revizorske institucije	4
Skupština i Državna revizorska institucija	5
Revizija uspjeha - statistika	7

Dokument je pripremila Parlamentarna budžetska kancelarija u saradnji sa Državnom revizorskom institucijom.

USTAV CRNE GORE¹

Državna revizorska institucija Crne Gore je samostalan i vrhovni organ državne revizije.

Državna revizorska institucija vrši reviziju zakonitosti i uspješnosti upravljanja državnom imovinom i obavezama, budžetima i svim finansijskim poslovima subjekata čiji su izvori finansiranja javni ili nastaju korišćenjem državne imovine.

Državna revizorska institucija podnosi Skupštini godišnji izvještaj.

Državnom revizorskom institucijom upravlja Senat.

Predsjednik i članovi Senata Državne revizorske institucije uživaju funkcionalni imunitet i ne mogu biti pozvani na odgovornost za mišljenje dato ili odluku donijetu u vršenju svoje funkcije, osim ako se radi o krivičnom djelu.

Državna revizorska institucija kroz postupke revizije, a shodno **Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji**²:

vrši ispitivanje dokumenata, transakcija, sistema unutrašnje kontrole i unutrašnje revizije, računovodstvenih i finansijskih postupaka i drugih evidencija subjekata revizije u cilju utvrđivanja da li su finansijski izvještaji istiniti, objektivni i sastavljeni u skladu sa prihvaćenim računovodstvenim standardima;

vrši utvrđivanje pravilnosti finansijskih i drugih radnji subjekata revizije u cilju vrednovanja usklađenosti sa važećim zakonima i drugim propisima;

utvrđuje uspješnost ostvarenja ciljeva poslovanja ili ciljeva pojedinih finansijskih transakcija, programa, projekata, korišćenja ljudskih, finansijskih i drugih resursa subjekata revizije kao i efekte ostvarenih ciljeva i rezultata u odnosu na planirane.

Revizija se obavlja na način i prema postupcima utvrđenim okvirom revizorskih standarda

Međunarodne organizacije vrhovnih revizorskih institucija i kodeksom profesionalne etike.

¹ Član 144 Ustava Crne Gore, „Službeni list Crne Gore“, br. 001/07, 038/13

² Član 5 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, „Službeni list Crne Gore“, br. 028/04...070/17

Revizija uspjeha je nezavisno, objektivno i pouzdano ispitivanje da li subjekti javnog sektora, organizacije, sistemi, programi i aktivnosti funkcionišu u skladu sa principima ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti.

princip ekonomičnosti podrazumijeva svođenje troškova resursa na najmanju moguću mjeru, na način da korišćeni resursi treba da budu na raspolaganju pravovremeno, u odgovarajućoj količini i uz odgovarajući kvalitet i cijenu;

princip efikasnosti podrazumijeva najbolje moguće iskorišćavanje raspoloživih resursa od strane subjekata revizije i odnos korišćenih resursa i izlaznih vrijednosti ostvarenih u pogledu količine, kvaliteta i rokova;

princip efektivnosti odnosi se na ispunjavanje postavljenih ciljeva i ostvarivanje predviđenih rezultata.

Cilj revizije uspjeha je da doprinese ekonomičnom, efikasnom i efektivnom načinu upravljanja, promovišući odgovornost i transparentnost subjekata revizije.

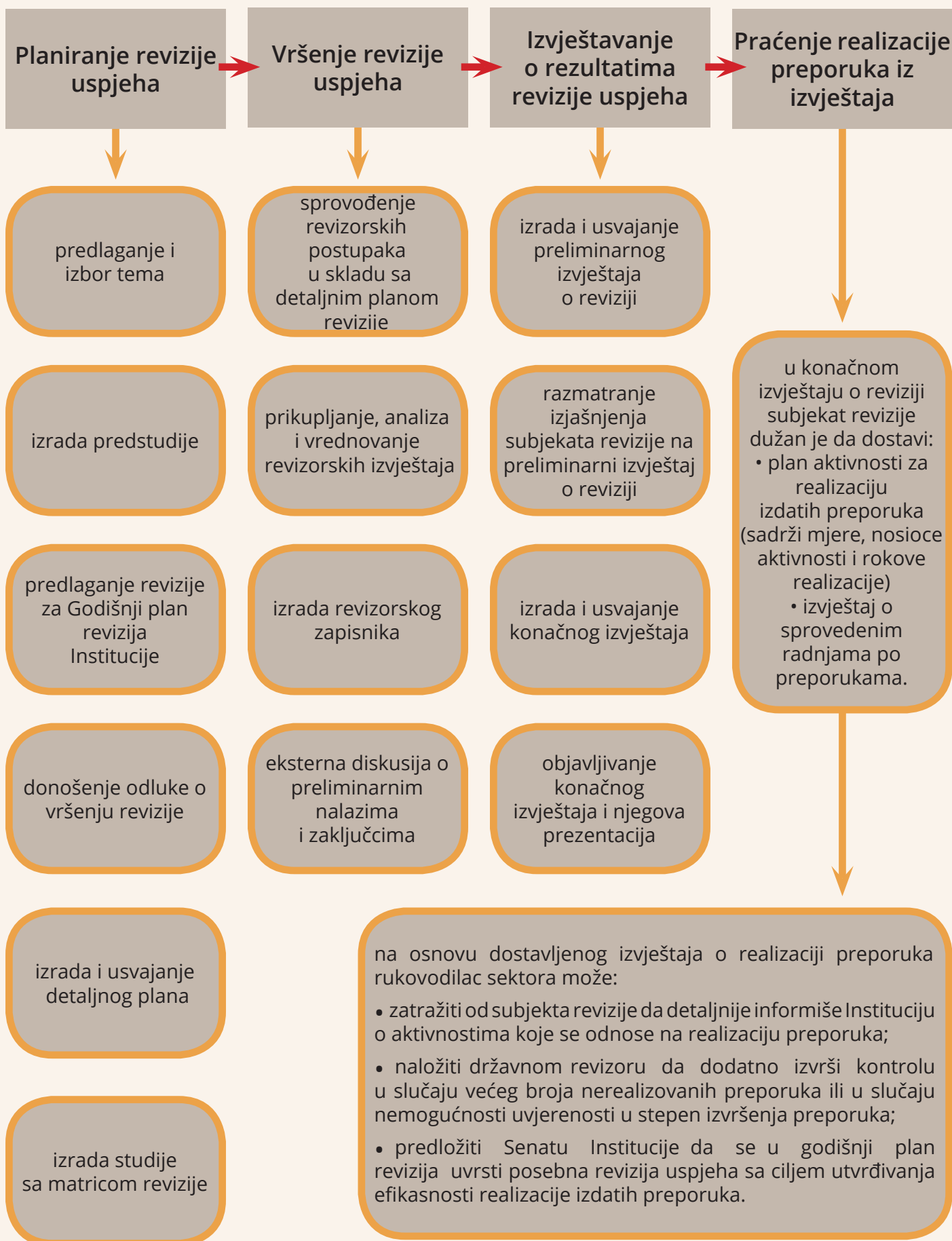
Revizija uspjeha promoviše odgovornost pružanjem pomoći subjektima revizije u procesu upravljanja i poboljšanju učinka.

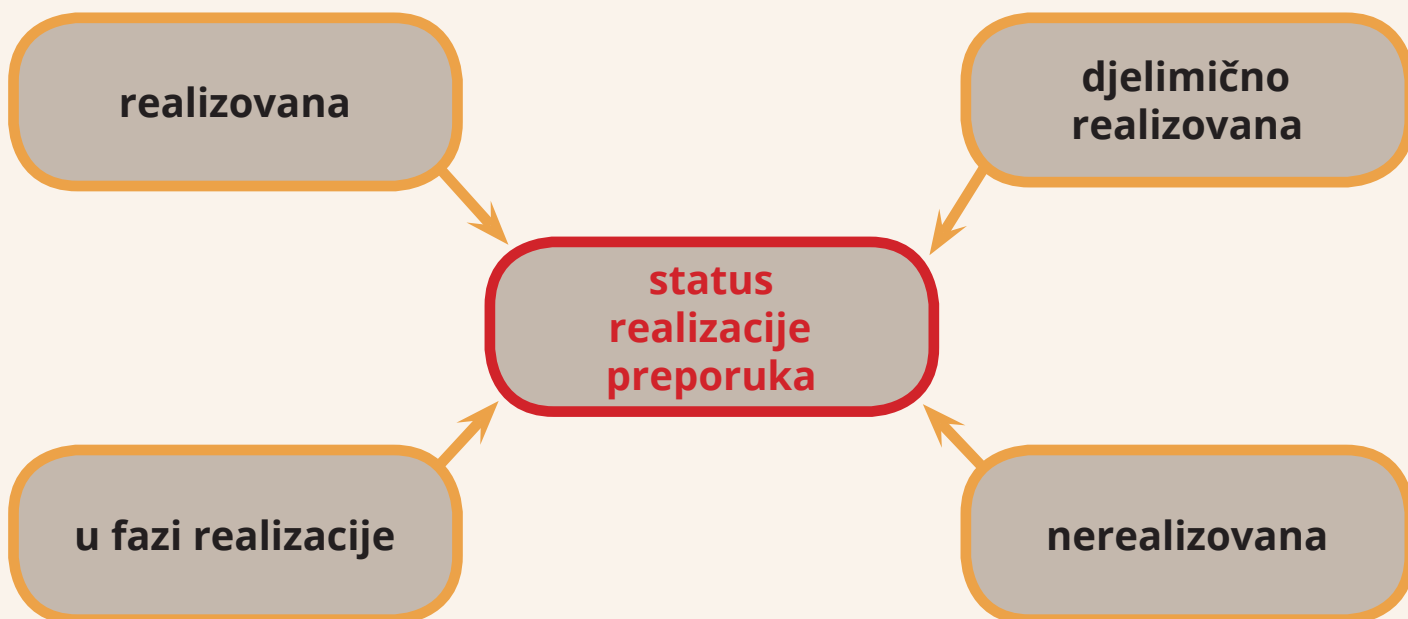

Revizija uspjeha promoviše transparentnost na način što obezbjeđuje uvid Skupštini, poreskim obveznicima i drugim subjektima u vladine i druge javne politike koje imaju uticaj na način upravljanja i ostvarene rezultate.

Postupak revizije uspjeha

Državni revizor može navesti i drugi status preporuke poput: preporuka više nije primjenjiva usljed promjene regulative, promjene organizacije itd, ili da se nije mogao uvjeriti u status preporuke i navesti razloge za to.

Smjernice za izradu, praćenje i kontrolu realizacije preporuka Državne revizorske institucije

Za vrhovne revizorske institucije je važno **prepoznati ključne subjekte** koji trebaju biti obuhvaćeni revizijom, **prepoznati područja koja je potrebno unaprijediti**, te **dati kvalitetne preporuke** koje će doprinijeti ostvarenju tog unapređenja.

Preporukama se predlažu načini i aktivnosti koje subjekti revizije treba da sprovedu kako bi se postigla unapređenja kod subjekata revizije, a samim tim i šire društvene zajednice.

Za implementaciju preporuka DRI odgovorni su subjekti revizije dok je DRI odgovorna za: *izradu preporuka, * praćenje njihove implementacije, * kao i kontrolu i ocjenu istih.

Implementacija preporuka od strane subjekata revizije, često zahtijeva duže razdoblje pa je potrebno utvrditi procedure za praćenje njihove implementacije, odnosno ocjenu kada je i na koji način potrebno dodatno provjeravati/ kontrolisati da li je subjekat revizije postupio u skladu sa datim preporukama.

U cilju osiguranja sistema kontrole kvaliteta vršenja revizija Senat Državne revizorske institucije je donio **Smjernice za kontrolu kvaliteta vršenja revizija**. Navedeni sistem kontrole obuhvata pravila, procedure i odgovornosti za kvalitet postupka vršenja revizija u Instituciji i obezbjeđuje standardizaciju, kvalitet i usklađenost vršenja revizija u skladu sa Zakonom o Državnoj revizorskoj instituciji, internim aktima Državne revizorske institucije i Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija.

- Prema INTOSAI⁴ nečelima, vrhovne revizorske institucije dostavljaju izvještaje o provjeri sprovođenja preporuka parlamentu, nekoj od njenih komisija ili odbora i subjektu revizije na razmatranje s ciljem preduzimanja mjera, čak i kada vrhovna revizorska institucija ima zakonske nadležnosti za praćenje sprovođenja preporuka i sankcionisanje.
- Državna revizorska institucija izvještava Skupštinu o realizaciji preporuka datih u izvještaju o reviziji završnog računa u tekućoj godini.
- Shodno dobroj praksi, Odbor za ekonomiju, finansije i budžet svake godine na osnovu preporuka DRI, a povodom usvajanja godišnjeg zakona o završnom računu budžeta, predlaže Skupštini, a Skupština usvaja zaključke kojima se otklanjaju nedostaci, s ciljem unapređenja javne potrošnje. Navedenim, između ostalog, Skupština poziva Vladu na ispunjenje svih preporuka DRI.
- Državna revizorska institucija i Skupština Crne Gore, potpisale su **Protokol o saradnji**, u skladu sa kojim Institucija, između ostalog, dostavlja radnom tijelu Skupštine nadležnom za poslove budžeta, informaciju o realizaciji preporuka iz izvještaja o pojedinačnim revizijama sastavljenu na osnovu redovnih provjera koje institucija vrši kroz praćenje izvršenja preporuka.

Na sjednicama radnih tijela Skupštine Crne Gore, na temu revizija uspjeha, 2016. godine, održana su dva kontrolna saslušanja:

Kontrolno saslušanje mr Raška Konjevića, ministra finansija i Miomira M. Mugoše, direktora Poreske uprave, povodom mišljenja Državne revizorske institucije o reviziji uspjeha „Efikasnost Poreske uprave u sprovođenju mjera naplate poreskog duga“ (147. sjednica, održana 20. juna 2016. godine).

**Odbor za ekonomiju
finansije i budžet**

**Odbor za zdravstvo
rad i socijalno staranje**

Kontrolno saslušanje predstavnika Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva odbrane, Ministarstva pravde, Ministarstva finansija i Zaštitnika imovinsko pravnih interesa Crne Gore. Povod za predmetno kontrolno saslušanje bio je Izvještaj o reviziji uspjeha „Izdaci iz budžeta Crne Gore za sudske sporove po osnovu radnih odnosa“ Državne revizorske institucije DRI broj: 40113/16-023-13/25 od 31.marta 2016.godine.

Godine ⁵	Revizije uspjeha	Mišljenja	Preporuke
2013 - 2014	1	1	11
2014 - 2015	2	2	26
2015 - 2016	2	2	37
2016 - 2017	4	4	100
2017 - 2018	4	4	48
2018 - 2019	3	3	75
2019 - 2020	3	3	38
Ukupno	19	19	335

U periodu od 2014. do 2020. godine Državna revizorska institucija sačinila je 19 revizija uspjeha, dala 19 mišljenja i 335 preporuka.

DRI je 2016. godine izvršila i jednu kontrolnu reviziju uspjeha, dok je 2018. objavljen jedan zbirni izvještaj o paralelnoj reviziji uspjeha, koji su sprovele državne revizorske institucije zemalja Zapadnog Balkana.

Godina	Kontrolnih revizija	Preporuka
2015 - 2016	1	8

2018. godine – jedan zbirni izvještaj o paralelnoj reviziji

2013 2014	Subjekt i/ili predmet revizije	Broj zaključaka	Broj preporuka
	Sekretarijat za razvojne projekte - „Praćenje statusa i dinamike investicionih projekata“	7	11

2014 2015	Subjekt i/ili predmet revizije	Vrsta mišljenja	Broj preporuka
	Efikasnost Poreske uprave u sprovođenju mjera naplate poreskog duga	Poreska uprava nije stvorila neophodne uslove za efikasno sprovođenje mjera naplate poreskog duga od strane područnih jedinica i nije u mogućnosti da sa postojećim modelom naplate poreskog duga i raspoloživim ljudskim resursima obezbijedi efikasnu naplatu poreskog duga	8
	Efikasnost korišćenja sredstava od doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom	Ministarstvo rada i socijalnog staranja nije dovoljno efikasno u sprovođenju mjera i aktivnosti iz Strategije za integraciju osoba sa invaliditetom i kreiranju planiranog zakonskog okvira, Zavod za zapošljavanje – Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom nije bio dovoljno efikasan u preduzimanju aktivnosti u cilju obezbjeđenja veće iskorišćenosti sredstava iz doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom	18

2015 2016	Subjekt i/ili predmet revizije	Vrsta mišljenja	Broj preporuka
	Izdaci iz budžeta Crne Gore za sudske sporove po osnovu radnih odnosa	Upravljanje izdacima za sudske sporove po osnovu radnih odnosa koji se isplaćuju iz budžeta Crne Gore nije bilo ekonomično	12
	Efikasnost naplate poreskog duga imovinom poreskog obveznika	Mjere i aktivnosti koje su sproveli Ministarstvo finansija, Poreska uprava i Uprava za imovinu nijesu, u dovoljnoj mjeri, obezbijedile da primjena Uredbe o postupku naplate poreskih potraživanja imovinom poreskih obveznika da očekivane efekte	25

Kontrolna revizija revizije uspjeha

	Subjekt i/ili predmet revizije	Konstatacija	Broj preporuka
	Efikasnost Poreske uprave u sprovođenju mjera naplate poreskog duga	Pet preporuka su realizovane, dvije djelimično realizovane, jedna nije realizovana	8

⁵ Godina se odnosi na izvještajni period godišnjeg izvještaja Državne revizorske institucije, koji ova instiucija podnosi Skupštini Crne Gore (oktobar prethodne godine – oktobar tekuće godine)

2016 2017	Subjekat i/ili predmet revizije	Vrsta mišljenja	Broj preporuka
	Efekti aktivnosti Savjeta za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi	Aktivnosti Savjeta za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi nijesu rezultirale zadovoljavajućim efektima	1
	Efikasnost unutrašnje revizije u javnom sektoru	Postojeći sistem unutrašnje revizije u dovoljnoj mjeri nije efikasan	61
	Energetska efikasnost u institucijama javnog sektora	Subjekti revizije nijesu dovoljno efikasno preduzeli mjere iz svoje nadležnosti na uspostavljanju energetske efikasnosti u javnom sektoru i nijesu u dovoljnoj mjeri obezbjedili ispunjavanje propisanih obaveza utvrđenih zakonom, drugim aktima i strateškim dokumentima	21
	Planiranje javnih nabavki medicinske opreme	U sistemu zdravstva Crne Gore planiranje javnih nabavki medicinske opreme ne sprovodi na dovoljno uspješan način	17

2017 2018	Subjekat i/ili predmet revizije	Vrsta mišljenja	Broj preporuka
	Efikasnost obračuna i naplate prihoda od korišćenja šuma	Obračun i naplata prihoda od korišćenja šuma se ne sprovodi dovoljno efikasno	14
	Upravljanje projektima izgradnje i rekonstrukcije objekata obrazovanja i nauke	Upravljanje projektima izgradnje i adaptacije objekata obrazovanja i nauke koji se finansiraju iz kapitalnog budžeta Direkcije javnih radova ne obezbjeđuju efikasnu realizaciju projekata	15
	Efikasnost Uprave carina u sprovođenju mjera naplate carinskog duga	Državna revizorska institucija je, nakon sprovedenog postupka revizije, utvrdila da postoji niz segmenata koje je potrebno unaprijediti kako bi Uprava carina obezbjedila efikasniji sistem naplate carinskih potraživanja i carinskih dugova	10
	Efikasnost sistema naplate poreskog duga poreskih obveznika u stečaju i likvidaciji	Državna revizorska institucija, nakon sprovedenog postupka revizije, ocijenila je da sistem naplate poreskog duga poreskih obveznika u stečaju i likvidaciji ne funkcioniše u dovoljnoj mjeri efikasno	9

Zajednička radna grupa za revizijske aktivnosti u saradnji sa Evropskim revizorskim sudom i Nacionalnom kancelarijom za reviziju Švedske je u februaru 2018. godine objavila **Zbirni izvještaj o paralelnoj reviziji uspjeha na temu javnih nabavki** koju su sprovele VRI zemalja Zapadnog Balkana Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Kosovo, Makedonija i Srbija. Državna revizorska institucija Crne Gore je integralno objavila nalaze iz revizije uspjeha. „Planiranje javnih nabavki medicinske opreme“ u septembru 2017. godine, dok je dio opštih nalaza i preporuka iz ovog Izvještaja sadržan u Zbirkom izvještaju.

2018 2019	Subjekat i/ili predmet revizije	Vrsta mišljenja	Broj preporuka
	Uspješnost uspostavljanja, vođenja i kontrole evidencije državne imovine kod državnih organa	Državni organi nijesu preduzimali odgovarajuće mjere, u skladu sa svojim nadležnostima i odgovornostima, kako bi, u skladu sa zakonskom obavezom, uspostavili adekvatan i efektivan sistem evidencije državne imovine	23
	Efikasnost inspeksijskog nadzora u oblasti priređivanja igara na sreću	Sistem inspeksijskog nadzora u oblasti privređivanja igara na sreću nije u dovoljnoj mjeri efikasan	10
	Uspješnost sprovođenja politike zaštite životne sredine u Crnoj Gori - zaštita od šumskih požara	DRI ocjenjuje da Crna Gora još uvijek nema uspostavljen dovoljno efikasan sistem zaštite od šumskih požara	42

2019 2020	Subjekat i/ili predmet revizije	Vrsta mišljenja	Broj preporuka
	Uspješnost upravljanja ugovorima o djelu, ugovorima o dopunskom radu i ugovorima o privremenim i povremenim poslovima u organima državne uprave	Upravljanje ugovorima o djelu, ugovorima o dopunskom radu i ugovorima o privremenim i povremenim poslovima nije dovoljno uspješno u organima državne uprave	20
	Efikasnost upravljanja projektima izgradnje i rekonstrukcije objekata zdravstva	Sistem planiranja, realizacije i izvještavanja kapitalnih projekata - izgradnje i rekonstrukcije objekata zdravstva nije efikasan	9
	Efikasnost planiranja i povraćaja sredstava po osnovu kontribucija	Sistem planiranja sredstava po osnovu kontribucija (za kontrolisani period 2013 - 2019. godine) nije bio u dovoljnoj mjeri efikasan, a u dijelu povraćaja sredstava po osnovu kontribucija bio je efikasan	9